

معناشناسی واژه «خرابات» در غزلیات سنایی

زهره اسمعیلی دهقانی^۱، دکتر زهره نجفی^۲

۱- دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه اصفهان

۲- دانشیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه اصفهان

چکیده:

اهل طریقت برای بیان تعالیم از زبان عبارت و برای بیان مواجید خود از زبان اشارت بهره برده‌اند. رکن اصلی زبان اشارت، استعاره‌ها و نمادهایی برای بیان دریافت‌های عرفانی است. بررسی کارکرد این واژه‌های کلیدی می‌تواند نوع کاربرد زبان اشارت را برای بیان تجارب عرفانی روشن سازد. سنایی در سروده‌های خود از هر دو زبان بهره گرفته است اما از زبان اشارت در غزلیات از دایره واژگانی خاصی بهره برده‌است. تحلیل کاربرد این واژگان اهمیت زیادی در شناخت زبان عرفانی سنایی دارد. سنایی این واژه‌ها را در حوزه‌های جدید و طیف‌های معنایی متنوع به کار برده‌است. یکی از این واژه‌ها، واژه «خرابات» است. این پژوهش به بررسی واژه خرابات بر اساس الگویی معناشناختی متأثر از الگوی توشیهیکو ایزوتسو می‌پردازد. سنایی واژه خرابات را از حوزه معنایی منفی به قلمرو معنایی مستحسن انتقال داده و از آن به عنوان کلمه‌ای کلیدی برای بیان مفاهیم بلند عرفانی بهره برده‌است. **واژه‌های کلیدی:** سنایی، زبان عرفانی، زبان اشارت، شعر عرفانی، خرابات